

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Скрипка в JAZZ I

З творчого доробку Володимира Баб'яка

Збірка джазових п'єс для скрипки з фортепіано

Випуск II

Дрогобич, 2007

УДК 787.1
ББК 85.955.4
Т 41

Скрипка в джазі. *З творчого доробку В.Баб'яка.* / Вступне слово та редакція партії скрипки О.Тимків. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2007. – 32 с.

Даний навчально-методичний посібник написано відповідно до програми навчальної дисципліни „Скрипковий клас” для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня „Бакалавр” спеціальності 6.010100 „ПМСО: Музика.” напряму підготовки 0101. „Педагогічна освіта”, затвердженої вченою радою Дрогобицького державного університету імені Івана Франка. У ньому вміщено п'єси, написані джазовими композиторами у стилі свінг та відповідні анотації до цих творів.

Запропоновані у посібнику інструментальні твори підібрані та систематизовані відповідно до вимог програми з метою забезпечення високого рівня сформованості знань, умінь і навичок студентів.

Збірник адресовано викладачам та студентам навчальних закладів освіти та мистецтва III – IV рівнів акредитації та любителям джазової музики.

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № 8 від 29.06.2007р.)

Редактор: **Н. Хом'як.**

Рецензенти:

- **Ельвіра Тайнель** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичного мистецтва Львівського національного університету імені Івана Франка;
- **Юрій Волощук** – доцент, кандидат мистецтвознавства, заступник директора Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
- **Святослав Процик** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Зміст

Вступне слово.....	4
В. Герман «Привіт, Доллі!».....	10
Ж.Косма «Осіньне листя».....	20
А.Полонський «Квітучий травень».....	27

Вступне слово

В останні роки в Україні спостерігається значне зростання інтересу до джазової музики. Одночасно різко збільшилася кількість виконавців популярної музики, які хотіли б познайомитися з цим жанром, оволодіти специфікою музичної мови, особливими прийомами виконання та засобами музичної виразності, а також розмаїттям його стилів і напрямків.

У даному збірнику „Скрипка в джазі” пропонуються популярні джазові п'єси, написані у стилі свінг. У процесі розвитку джазового мистецтва свінг зайняв проміжне положення між традиційним і сучасним джазом.

Основна відмінність свінгу від попередніх джазових стилів полягає у майже повній відсутності в ньому колективної імпровізації. Натомість на перший план виступає аранжування.

Сам термін „свінг” виник із появою композиції „If It Ain't Got The Swing”, написаної Дюком Елінгтоном у 1932 р. Стверджують, що цей термін був уведений приватною англійською радіомовною фірмою, якій не сподобалося слово „джаз”. Оскільки термін „свінг” („погойдування”) виражає характерну особливість стилю, воно швидко стало звичним і на батьківщині джазу. На деякий час слово „джаз” зникає з лексики американців.

Витоки свінгу йдуть з оркестрів другої половини 20-х і початку 30-х років, які виникли в Чикаго, Нью-Йорку, Канзас Сіті. Серед оркестрів, які грали в цьому стилі, – біг-бенди Чарлі Барнета, Глена Міллера та інші. Крім біг-бендів, музику у стилі „свінг” виконували також невеликі ансамблі.

Класичний свінговий стиль сформувався в першій половині 30-х років. На його розвиток великий вплив мали білі музиканти.

Наприкінці 40-х років свінг як джазовий стиль дещо втрачає свої провідні позиції, оскільки сформовані на той час штампи зводили нанівець творче начало і не могли задовольнити тяжіння музикантів до самовираження і свободи імпровізації.

У цей час серед молодих негритянських музикантів розвиваються нові джазові стилі: „бібоп”, „прогресив”, „кул”, „Вест коуст джаз”, „Іст коуст джаз”, „хард боп”, „фрі джаз”, „боса нова”, „модальний джаз”, „джаз-рок” і „ф’южин”. Ці стилі відкривають період сучасного джазу. А „свінг” продовжує функціонувати поруч з цими новими стилями і напрямками як особливе ритмічне відчуття у виконанні джазової музики.

У наш час оволодіння свінгом стало однією з основних передумов виконання джазових композицій.

Хочемо зупинитися на кількох моментах, характерних для метроритмічного відчуття, яке називається свінг: це використання тріольного пунктирного ритму, акцентування окремих нот і синкопування. Надзвичайно важливим є правильне їх виконання, яке полягає у практично неловимих свідомістю окремих мікровідхиленнях від метру. Одним із найважливіших таких прийомів є затримання або відтягнення на дуже малий, але точний проміжок часу окремих доль такту. Так, майже завжди відтягуються друга і четверта долі в чотирьохдольному такті, синкопи і акцентовані ноти. Найбільшою складністю для музикантів є визначення тривалості цієї затримки, оскільки роль свідомості тут є мінімальною.

Але використання тільки цих засобів є недостатнім для свінгування. Для того, щоб балансувати між цими мікровідхиленнями, потрібен певний талант, інтуїція, гостре відчуття коротких проміжків часу. Треба сказати, що відчуття свінгу можна розвинути як шляхом спеціальних вправ, так і внаслідок багаторазового прослуховування

джазових грамзаписів, а також при спільному музикуванні з хорошими виконавцями свінгу.

У даній збірці пропонуємо вашій увазі п'єси „Привіт, Доллі” Вуді Германа, „Осіньне листя” Жозефа Косми, „Квітучий травень” Артура Полонського для скрипки з фортепіано. Їх переклад здійснив Володимир Баб'як – відомий у Галичині піаніст, аранжувальник та композитор, великий шанувальник джазу та майстер джазових аранжувань.

В. Герман – „Привіт, Доллі!”

Після Другої світової війни, коли популярність свінгу сягала найбільшого розквіту, на першому плані опинилися два білих оркестри, що виконували так званий симфоджаз. Один із цих колективів очолював Стен Кентон, а другий – Вуді Герман – відомий кларнетист і талановитий аранжувальник, який спеціалізувався, зокрема, на аранжуванні блюзів. На замовлення Вуді Германа Ігор Стравінський написав композицію „Ebony Concerto”, яка з тріумфом була виконана у 1946 році в Карнегі-Хол.

Оркестр Вуді Германа відіграв помітну роль на джазовій арені кінця 40-х років та відзначався майстерним виконанням свінгу. Це приваблювало молодих джазових виконавців і сприяло все більшій популярності стилю.

П'єса Вуді Германа „Привіт, Доллі!” є яскравим зразком джазової композиції у стилі „свінг”. Правильна інтерпретація восьми тривалостей є одним із складних моментів у виконанні цього твору. Якщо у класичній музиці восьмі ноти розподіляються точно по долях відповідно до тактового розміру, то у джазі цього правила звичайно не дотримуються. Акценти дещо зсуваються, розмір ніби наближається до 12/8, або ж кожна чверть трактується як тріоль.

виконувати, як

Свінгування досягається акцентуванням восьми нот у мелодії. Основна тема виконується з відтягненням окремих доль такту, а у імпровізаційній (з виразним драйвом) звучання восьми нот знову зсувається трохи вперед, створюючи захоплюючу ритмічну напругу.

Ж. Косма – „Осі́ннє листя”

Пісня „Осі́ннє листя” французького композитора Жозефа Косми, написана у 1947 році, принесла автору велику популярність. Сучасні джазові музиканти часто використовували і використовують цю тему для своїх варіацій. А її вдале виконання є справжньою ознакою зрілості музиканта. Серед найбільш відомих інтерпретаторів „Осі́ннього листя” був, зокрема, трубач Майлс Девіс.

Автор композиції Жозеф Косма народився 22 жовтня 1905 року в Будапешті. Закінчив Будапештську музичну академію. З 1933 року жив у Парижі. Основними його жанрами творчості були вокальна музика і музика до кіно. Серед його найяскравіших творів – пісні „Осі́ннє листя”, „Барбара”, „Ода миру” для солістів, хору й оркестру (1933), музична вистава „На штурм Небес” (1945), опери – „Мир”, „Ліонські ткачі” (1954), балети – „Побачення” (1945), „Батиста” (1946), „Лекиєр” (1948); п’єси для фортепіано; ораторії; кантати.

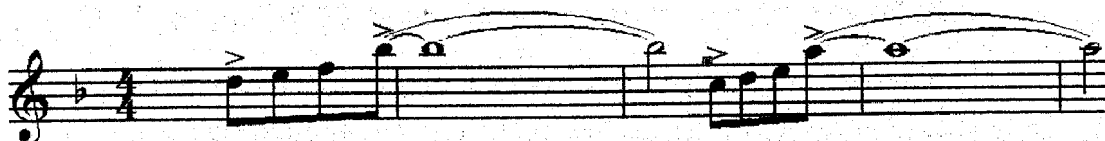
Завдяки великому інтересу до твору „Осі́ннє листя”, з’явилося багато варіантів для виконання його на різних інструментах. Пропонований переклад створює можливість виконання цієї п’єси і для скрипки з фортепіано.

Як і в попередньому прикладі, найбільші труднощі у виконанні твору „Осі́ннє листя” – це фразування восьми нот, які треба виконувати як чергування четвертої і восьмої нот у тридольному розмірі.

У даному перекладі запропоновані штрихи допоможуть скрипалю у виконанні цього прийому. Хочемо звернути увагу, що акцентування „вісімки” припадає на початок ліги, що робить виконання акцентів досить природним. Але при цьому потрібно простежити, щоб перша нота не була занадто полегшеною. Своєю інтенсивністю вона повинна дорівнювати акцентованій другій.

Декілька поступенево висхідних восьмих нот треба грати з незначним крещендо. Причому, в цьому випадку акцентувати треба першу і останню ноти. Такі акценти мають тенденцію до запізнення, що є типовим для твору в помірному темпі.

Неможливо детально позначити у нотному записі специфічну ритмічну інтенсивність джазової музики. Тому аранжування пишеться якомога простіше, з огляду на те, що виконавці добре „відчують” свінг, оскільки джаз і свінг – тісно взаємопов’язані музичні стилі.

А. Полонський – „Квітучий травень”

Артур Моріцевич Полонський – піаніст, акомпаніатор, кіноілюстратор, композитор – народився 29 листопада 1900 року в Києві. У 1917 – 1919 роках вчився у Київській консерваторії по класу фортепіано Г. Беклемишова і по класу композиції Р. Глієра. Працював керівником джаз-оркестру, а пізніше – диригентом Московського сучасного театру. З 1946 року був музичним редактором Будинку звукозапису Міністерства культури.

Артур Полонський є автором багатьох творів різних жанрів. Відомі такі його твори, як „Концертний чардаш” для духового оркестру; фокстроти і п’єси для джаз-оркестру; Тріо для струнного квартету (1923); Концертний етюд (1938), Травень-вальс (1927), Східний танець (1928), танго „Зачарування” (1960) для фортепіано; „Ескіз” (1965) для скрипки з фортепіано; „Скерцино” (1963) для віолончелі з фортепіано; пісні; музика до 15 вистав.

Однак найвідомішим твором А.Полонського стала п’єса „Квітучий травень”, написана у 1955 році для духового оркестру. Ця чудова танцювальна мелодія полюбилася багатьом виконавцям, і популярність її не зникає з роками.

На відміну від свінгових творів баладного характеру, написаних переважно у помірному темпі, танцювальні свінгові мелодії вимагають дещо іншої інтерпретації. У них домінує захоплюючий „драйв” (виникає відчуття руху вперед). Важливо при цьому визначити відповідний темп твору, оскільки він уможливить належну виразність і легкість виконання.

Саме з цієї причини скрипаль повинен використовувати кожен можливість вивчення і прослуховування записів провідних джазових виконавців.

Важливу роль у розвитку джазового виконавства відіграє підготовка і виховання музикантів високої кваліфікації, здатних не тільки гідно продовжити усталені традиції, а й вивести мистецтво джазу на новий досконаліший щабель функціонування.

Олександра Тимків,

викладач Дрогобицького

державного педагогічного

університету імені Івана Франка

Привіт, Доллі!

В.Герман

Помірно зі свінгом

Violin

Piano

mp

V

Detailed description: This system contains the first five measures of the piece. The Violin part (top staff) begins with a whole rest, followed by a quarter note G4, a half note A4, and a quarter note B4. The Piano part (bottom two staves) features a steady accompaniment of eighth notes. The right hand plays chords, and the left hand plays a simple bass line. A fermata is placed over the final note of the first measure. A 'V' symbol is positioned above the first measure of the Violin part.

6

6

V

Detailed description: This system contains measures 6 through 11. The Violin part (top staff) continues with eighth notes, including a triplet of eighth notes in measure 7. The Piano part (bottom two staves) maintains the accompaniment pattern. A 'V' symbol is placed above the first measure of this system.

12

12

Detailed description: This system contains measures 12 through 17. The Violin part (top staff) continues with eighth notes. The Piano part (bottom two staves) continues the accompaniment. A fermata is placed over the final note of the last measure.

18

18

24

24

29

29

34

mp

34

mf

38

38

42

42

46

46

51

mf

51

55

55

59

63

f

68

mf

73

73

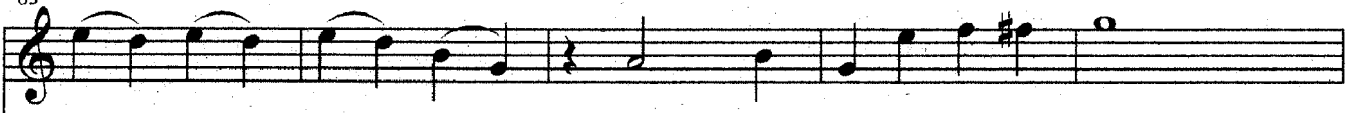
78

78

83

83

88

88

93

93

98

f

98

103

mp

103

mf

107

107

111

111

115

Musical score for measures 115-118. The top staff is a single melodic line in treble clef. The bottom two staves are piano accompaniment in grand staff. Measure 115 starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piano accompaniment features chords in the right hand and a bass line in the left hand. A fermata is placed over the final measure of this system.

119

mf

Musical score for measures 119-122. The top staff is a single melodic line in treble clef. The bottom two staves are piano accompaniment in grand staff. Measure 119 starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piano accompaniment features chords in the right hand and a bass line in the left hand. A dynamic marking of *mf* is present at the beginning of measure 119.

123

Musical score for measures 123-126. The top staff is a single melodic line in treble clef. The bottom two staves are piano accompaniment in grand staff. Measure 123 starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piano accompaniment features chords in the right hand and a bass line in the left hand. A fermata is placed over the final measure of this system.

127

127

131

f

131

135

f

135

Осінні листя

Ж. Косма

Помірно зі свінгом $\text{♩} = \frac{3}{4}$

Violin

mf

Piano

mf

6

11

16

Musical score for measures 16-21. The system consists of a single melodic line in the treble clef and a piano accompaniment in grand staff (treble and bass clefs). The key signature has one flat (B-flat). The melody features a series of eighth and sixteenth notes with some slurs. The piano accompaniment includes chords and moving lines in both hands.

22

Musical score for measures 22-26. The system consists of a single melodic line in the treble clef and a piano accompaniment in grand staff. The key signature has one flat. The melody continues with eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment features more complex chordal textures and moving lines.

27

Musical score for measures 27-32. The system consists of a single melodic line in the treble clef and a piano accompaniment in grand staff. The key signature has one flat. The melody concludes with a long note and a final flourish. The piano accompaniment provides harmonic support with chords and moving lines.

32

3

36

3

40

3

44

44

48

48

52

52

56

56

3 3 3 3

60

60

3 3 3

64

64

69

69

75

75

82

82

88

88

93

acell.

cresc.

93

acell.

p

cresc.

93

99

f

99

f

99

Квіту́чий травень

А.Полонський

Помірно

Violin

Piano

mf

mf

This system contains the first five measures of the piece. The Violin part is in the treble clef with a C-clef, starting with a whole rest in the first measure and then playing a melodic line of eighth notes. The Piano part consists of two staves: the right hand plays a complex texture of chords and eighth notes, while the left hand plays a simple bass line of eighth notes. The dynamic marking *mf* is present in both parts.

6

6

This system contains measures 6 through 10. The Violin part continues its melodic line with a slur over measures 7-10. The Piano part maintains its complex chordal texture in the right hand and simple bass line in the left hand.

11

11

This system contains measures 11 through 15. The Violin part features a slur over measures 11-15. The Piano part continues with its characteristic chordal accompaniment, including a crescendo hairpin in the right hand between measures 13 and 14.

16

16

20

20

24

24

28

28

32

32

37

37

42

Musical staff 1, measures 42-45. Treble clef, key signature of one sharp (F#). Measures 42-45 contain a melodic line with eighth and sixteenth notes, including slurs and accents. Measure 45 ends with a fermata.

42

Musical staff 2, measures 42-45. Treble and bass clefs. Treble clef contains chords and arpeggios. Bass clef contains a simple harmonic accompaniment. Measures 42-45 are marked with 'V' (Vibrato) above the notes.

46

Musical staff 1, measures 46-49. Treble clef, key signature of one sharp (F#). Measures 46-49 contain a melodic line with eighth and sixteenth notes, including slurs and accents. Measure 49 ends with a fermata.

46

Musical staff 2, measures 46-49. Treble and bass clefs. Treble clef contains chords and arpeggios. Bass clef contains a simple harmonic accompaniment. Measures 46-49 are marked with 'V' (Vibrato) above the notes.

51

Musical staff 1, measures 51-54. Treble clef, key signature of one sharp (F#). Measures 51-54 contain a melodic line with eighth and sixteenth notes, including slurs and accents. Measure 54 ends with a fermata. The dynamic marking *mf* is present.

51

Musical staff 2, measures 51-54. Treble and bass clefs. Treble clef contains chords and arpeggios. Bass clef contains a simple harmonic accompaniment. Measures 51-54 are marked with 'V' (Vibrato) above the notes. The dynamic marking *mf* is present.

56

56

61

61

66

66

70

70

74

74

79

79

ff

8va

Навчально-методичне видання

Скрипка в джазі
З творчого доробку Володимира Баб'яка.

Збірка джазових п'єс в для скрипки з фортепіано

Навчально-методичний посібник для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» спеціальності 6.010100 «ПЕСО: Музика» напряму підготовки 0101. «Педагогічна освіта»

Упорядник О. Тимків

Випуск II

Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка

Головний редактор
Ірина Невмержицька

Редактор
Наталя Кізима

Комп'ютерний набір
Олександра Тимків

Здано до набору 25.06.2007 р. Підписано до друку 11.07.2007 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times. Наклад 300 прим. Ум. друк. арк 1.97. Зам. 92.

Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка

(Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2155 від 12.04.2005 р.)
82100 Дрогобич, вул. І.Франка, 24. к.43 тел. 2-23-78.